

Dz.U. 2003 Nr 153 poz. 1502

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 6 czerwca 2003 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy
o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. Nr 62, poz. 718, z 2001 r. Nr 46, poz. 499, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 65, poz. 595) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. Nr 32, poz. 131), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:
 - 1) ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96),
 - 2) ustawą z dnia 17 listopada 1994 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 1995 r. Nr 7, poz. 31),
 - 3) ustawą z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz.U. Nr 47, poz. 243),
 - 4) ustawą z dnia 18 stycznia 1996 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 34, poz. 145),
 - 5) ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane, ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 111, poz. 726),
 - 6) ustawą z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 70, poz. 778),
 - 7) ustawą z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U. Nr 122, poz. 1321),
 - 8) ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 120, poz. 1268),
 - 9) ustawą z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 129, poz. 1441 oraz z 2002 r. Nr 181, poz. 1514),
 - 10) ustawą z dnia 18 września 2001 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks morski (Dz.U. Nr 138, poz. 1546),
 - 11) ustawą z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz.U. Nr 166, poz. 1361),

12) ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 6 czerwca 2003 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity nie obejmuje:

1) art. 61–66 i 68 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. Nr 32, poz. 131), które stanowią:

„Art. 61. W ustawie z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115, z 1970 r. Nr 3, poz. 14 i z 1977 r. Nr 37, poz. 163) rozdział 7 skreśla się.

Art. 62. W Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia wprowadza się następujące zmiany:

1) w tytule działu XIII wyrazy „morskiej i” skreśla się;

2) w art. 143:

a) w § 1 wyrazy „urzędach morskich i” skreśla się,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W pierwszej instancji orzekają kolegia przy okręgowych oraz równorzędnych urzędach górniczych, a w drugiej – kolegium przy Wyższym Urzędzie Górniczym.”;

3) w art. 144 § 2 skreśla się;

4) w art. 145 wyrazy „urzędu morskiego i” skreśla się;

5) art. 146 skreśla się;

6) w art. 147 § 1 i oznaczenie § 2 skreśla się;

7) art. 148 skreśla się;

8) w art. 149 wyrazy „administracji morskiej i” skreśla się;

9) w art. 150:

a) w § 1 wyrazy „przy Ministrze Żeglugi oraz” skreśla się,

b) w § 2 wyrazy „odpowiednio Minister Żeglugi oraz” skreśla się;

10) w art. 151:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nadzór zwierzchni nad działalnością kolegiów przy urzędach górniczych sprawuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.”,

b) w § 2 wyrazy „Minister Żeglugi i” skreśla się, a wyraz „mogą” zastępuje się wyrazem „może”.

Art. 63. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 118, z 1972 r. Nr 49, poz. 312, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1975 r. Nr 16, poz. 91, z 1982 r. Nr 45, poz. 291, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 43, poz. 251) w art. 2 w § 1 pkt 2 i 5 skreśla się.

Art. 64. W ustawie z dnia 24 października 1974 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222) w art. 55 w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) gromadzenie ścieków i odpadów w pasie technicznym i w portach morskich – w uzgodnieniu z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.”.

- Art. 65. W ustawie z dnia 17 grudnia 1977 r. o polskiej strefie rybołówstwa morskiego (Dz. U. Nr 37, poz. 163) art. 1, w art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3–9 skreślą się.
- Art. 66. Sprawy o wykroczenia wszczęte przed kolegiami do spraw wykroczeń przy urzędach morskich i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy są prowadzone przez te kolegia, aż do czasu ich prawomocnego zakończenia, według dotychczasowych przepisów.”
- „Art. 68. Dyrektorzy urzędów morskich ustalą i opublikują, w formie obwieszczeń, we właściwych wojewódzkich dziennikach urzędowych w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wykazy powszechnie obowiązujących na obszarach ich działania przepisów prawnych wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepisy nieobjęte wykazem tracą moc.”;
- 2) art. 159 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96), który stanowi:
- „Art. 159. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 153 ust. 1 i 4, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 3) art. 2–5 ustawy z dnia 17 listopada 1994 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 1995 r. Nr 7, poz. 31), które stanowią:
- „Art. 2. 1. Środki osobowe, rzeczowe i finansowe Biura Hydrograficznego Rzeczypospolitej Polskiej podlegają przekazaniu urzędом morskim w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej określi, w drodze zarządzenia, zakres i tryb przekazania środków, o których mowa w ust. 1.
- Art. 3. Zadania państwowej morskiej służby hydrograficznej i oznakowania nawigacyjnego w zakresie hydrografii i kartografii morskiej wykonuje Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej.
- Art. 4. Traci moc ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o państwowej morskiej służbie hydrograficznej i oznakowania nawigacyjnego (Dz.U. Nr 32, poz. 132).
- Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 4) art. 41 ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz.U. Nr 47, poz. 243), który stanowi:
- „Art. 41. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;
- 5) art. 46 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 34, poz. 145), który stanowi:
- „Art. 46. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 15 i 16, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1997 r.”;
- 6) art. 8 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane, ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 111, poz. 726), który stanowi:
- „Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;

- 7) art. 15, 16 i 22 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 70, poz. 778), które stanowią:
- „Art. 15. Do postępowań administracyjnych w sprawach objętych przepisami ustaw zmienianych w art. 4 i 7, wszczętych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy tych ustaw w brzmieniu dotychczasowym.
- Art. 16. Zezwolenia, koncesje i licencje udzielone na podstawie przepisów ustaw zmienianych w art. 4 i 7 zachowują moc przez czas w nich określony.”
- „Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
- 1) art. 1 pkt 11 w zakresie dotyczącym Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu, art. 2, art. 3, art. 5 oraz art. 8 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r.,
 - 2) art. 1 pkt 4 lit. b) w zakresie dotyczącym Głównego Urzędu Administracji Publicznej, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2000 r.”.
- 8) art. 79 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz.U. Nr 122, poz. 1321), który stanowi:
- „Art. 79. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem art. 69 ust. 2 i art. 73 ust. 2, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 9) art. 78 i 79 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 120, poz. 1268), które stanowią:
- „Art. 78. Akty wydane na podstawie upoważnień ustawowych zmienianych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu ich zastąpienia przez akty wydane na podstawie niniejszej ustawy.
- Art. 79. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów:
- 1) art. 74, który wchodzi w życie z dniem 30 grudnia 2000 r.,
 - 2) art. 27 pkt 5 lit. b) i c), które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.,
 - 3) art. 61, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.”;
- 10) art. 90 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 129, poz. 1441 oraz z 2002 r. Nr 181, poz. 1514), który stanowi:
- „Art. 90. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 45–47 i art. 76 ust. 1 pkt 11, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2003 r.”;
- 11) art. 7 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks morski (Dz.U. Nr 138, poz. 1546), który stanowi:
- „Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem wejścia w życie ustawy – Kodeks morski.”;
- 12) art. 17 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz.U. Nr 166, poz. 1361), który stanowi:

„Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.”;

- 13) art. 89 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717), który stanowi:

„Art. 89. Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.”.

MARSZAŁEK SEJMU

/-/ Marek Borowski

Załącznik do obwieszczenia Marszałka
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 6 czerwca 2003 r. (poz. 1502)

USTAWA
z dnia 21 marca 1991 r.

o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej
i administracji morskiej

Dział I
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa położenie prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego oraz organy administracji morskiej i ich kompetencje.
2. Przepisów ustawy nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Art. 2.

1. Obszarami morskimi Rzeczypospolitej Polskiej są:
 - 1) morskie wody wewnętrzne,
 - 2) morze terytorialne,
 - 3) wyłączna strefa ekonomiczna

– zwane dalej „polskimi obszarami morskimi”.

2. Morskie wody wewnętrzne i morze terytorialne wchodzi w skład terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Zwierzchnictwo terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej nad morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym rozciąga się na wody, przestrzeń powietrzną nad tymi wodami oraz na dno morskie wód wewnętrznych i morza terytorialnego, a także na wnętrze ziemi pod nimi.

Art. 3.

1. Jeżeli wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa:
 - 1) na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym mogą być ustanawiane strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa;
 - 2) poza morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym mogą być ogłaszane strefy niebezpieczne dla żeglugi lub rybołówstwa.
- 2.¹⁾ Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, ustanawia, w drodze rozporządzenia, strefy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, z uwzględnieniem w szczególności terminów uznania strefy za niebezpieczną oraz wskazania dokładnych współrzędnych geograficznych tej strefy.

Dział II

Polskie obszary morskie

Rozdział 1

Morskie wody wewnętrzne

Art. 4.

Morskimi wodami wewnętrznymi są:

- 1)²⁾ część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdująca się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, oraz rzeka Odra pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin;
- 2) część Zatoki Gdańskiej zamknięta linią podstawową biegnącą od punktu o współrzędnych 54°37'36" szerokości geograficznej północnej i 18°49'18" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Helskiej) do punktu o współrzędnych 54°22'12" szerokości geograficznej północnej i 19°21'00" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Wiślanej);
- 3)³⁾ część Zalewu Wiślanego, znajdująca się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską na tym Zalewie;

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 37 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 120, poz. 1268), która weszła w życie z dniem 30 marca 2001 r.

²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 listopada 1994 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 1995 r. Nr 7, poz. 31), która weszła w życie z dniem 27 lutego 1995 r.

³⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 4) wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego.

Rozdział 2

Morze terytorialne

Art. 5.

1. Morzem terytorialnym Rzeczypospolitej Polskiej jest obszar wód morskich o szerokości 12 mil morskich (22 224 m), liczonych od linii podstawowej tego morza.
2. Linię podstawową morza terytorialnego stanowi linia najniższego stanu wody wzdłuż wybrzeża lub zewnętrzna granica morskich wód wewnętrznych.
3. Zewnętrzną granicę morza terytorialnego stanowi linia, której każdy punkt jest oddalony o 12 mil morskich od najbliższego punktu linii podstawowej, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Redy, na których odbywa się normalnie załadunek, wyładunek i kotwiczenie statków, położone całkowicie lub częściowo poza obszarem wód morskich określonym zgodnie z ust. 1 i 3, są włączone do morza terytorialnego.
5. Granice red, o których mowa w ust. 4, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 6.

1. Obce statki, z zastrzeżeniem przepisów ust. 3, korzystają z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Nieszkodliwy przepływ oznacza żeglugę przez morze terytorialne w celu:
 - 1) przejścia przez nie bez wchodzenia na morskie wody wewnętrzne lub bez dobijania do urządzeń portowych albo znajdujących się pozaorskimi wodami wewnętrznymi urządzeń redowych;
 - 2) wejścia lub opuszczenia morskich wód wewnętrznych;
 - 3) dobijania lub opuszczania urządzeń portowych albo redowych, o których mowa w pkt 1.
3. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa przepływ okrętów wojennych obcych państw przez polskie morze terytorialne oraz warunki ich wejścia na polskie morskie wody wewnętrzne.

Art. 7.

Przepływ powinien być nieprzerwany i szybki. Zatrzymanie się lub kotwiczenie jest dozwolone wyłącznie, jeżeli wiąże się ze zwyczajną żeglugą lub jest konieczne ze względu na siłę wyższą albo inne niebezpieczeństwo lub też w celu udzielenia pomocy ludziom, jak również statkom morskim bądź powietrznym znajdującym się w niebezpieczeństwie. Obce statki rybackie podczas przepływu są obowiązane usunąć z pokładu sprzęt rybacki lub złożyć go w sposób wyłączający użycie.

Art. 8.

Przepływ uważa się za nieszkodliwy dopóty, dopóki nie zagraża pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9.

Przeływ uważa się za zagrażający pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli obcy statek lub okręt wojenny podejmuje na morzu terytorialnym działania polegające na:

- 1) groźbie użycia siły lub użyciu siły przeciwko suwerenności, integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej Rzeczypospolitej Polskiej albo pogwałceniu w jakikolwiek inny sposób zasad prawa międzynarodowego zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych;
- 2) ćwiczeniach lub użyciu broni wszelkiego rodzaju;
- 3) zbieraniu informacji na szkodę obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) propagandzie mającej na celu osłabienie obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek statku powietrznego;
- 6) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek urządzenia wojskowego;
- 7) lądowaniu lub wyładowywaniu towarów, walut albo przyjmowaniu na statek lub wysadzaniu ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) umyślnym zanieczyszczeniu morza;
- 9) uprawianiu rybołówstwa;
- 10) prowadzeniu badań lub działalności hydrograficznej;
- 11) zakłócaniu systemu łączności lub innych urządzeń i instalacji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) wszelkich innych działaniach niezwiązanych bezpośrednio z przeływem.

Art. 10.

1. Jeżeli jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo żeglugi, *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć na morzu terytorialnym trasy przeływu, systemy rozgraniczenia ruchu i zgłaszania pozycji statku, a także określić sposób sprawowania kontroli ruchu statków w tym systemie.
2. Trasy przeływu i systemy rozgraniczenia ruchu uwidacznia się na mapach morskich.

⁴⁾ Obecnie: minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 5 i art. 10 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 48, poz. 550, Nr 62, poz. 718, Nr 70, poz. 816, Nr 73, poz. 852, Nr 109, poz. 1158 i Nr 122, poz. 1314 i 1321, z 2001 r. Nr 3, poz. 18, Nr 5, poz. 43 i 44, Nr 42, poz. 475, Nr 63, poz. 634, Nr 73, poz. 761, Nr 76, poz. 811, Nr 87, poz. 954, Nr 102, poz. 1116, Nr 113, poz. 1207, Nr 115, poz. 1229, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1371, Nr 126, poz. 1382, Nr 129, poz. 1441, Nr 130, poz. 1450 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 71, poz. 655, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 93, poz. 820, Nr 130, poz. 1112 i Nr 135, poz. 1145 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 450, Nr 64, poz. 592, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 96, poz. 874 i Nr 137, poz. 1302), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

Art. 11.

Obce statki korzystające z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne są obowiązane do przestrzegania prawa polskiego oraz przepisów międzynarodowych dotyczących zapobiegania zderzeniom na morzu i ochrony środowiska morskiego.

Art. 12.

1. Polskiej jurysdykcji karnej nie stosuje się odnośnie do przestępstw popełnionych na obcych statkach podczas przepływu przez morze terytorialne, chyba że:
 - 1) skutki przestępstwa rozciągają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) przestępstwo narusza spokój lub porządek publiczny na morzu terytorialnym;
 - 3) kapitan statku, przedstawiciel dyplomatyczny lub konsularny państwa bandery statku zwróci się do właściwych polskich organów o pomoc;
 - 4) jest to konieczne do zwalczania nielegalnego handlu narkotykami lub substancjami psychotropowymi.
2. Przepisy ust. 1 nie ograniczają wykonywania polskiej jurysdykcji karnej, jeżeli obcy statek przepływa przez morze terytorialne po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.
3. W stosunku do obcego statku przepływającego przez morze terytorialne nie podejmuje się żadnych czynności w związku z przestępstwem popełnionym przed wejściem statku na polskie morze terytorialne, jeżeli statek, płynąc z obcego portu, przepływa jedynie przez to morze, nie wchodząc na morskie wody wewnętrzne.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli czyn naruszył prawa Rzeczypospolitej Polskiej określone w art. 17, jak również w wypadku ścigania sprawców zanieczyszczeń środowiska morskiego.
5. Organy podejmujące czynności z zakresu jurysdykcji karnej, na wniosek kapitana statku, są obowiązane powiadomić przedstawicielstwo dyplomatyczne lub właściwy urząd konsularny państwa bandery.

Art. 13.

1. Nie można zatrzymać obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne, w celu dokonania jakiejkolwiek czynności w postępowaniu cywilnym w stosunku do osoby fizycznej znajdującej się na statku.
2. W stosunku do obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne nie można prowadzić egzekucji ani dokonywać zajęcia statku w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, chyba że dotyczy ono roszczeń wynikających ze zobowiązań powstałych podczas lub w związku z przepływem statku przez polskie morskie wody wewnętrzne lub polskie morze terytorialne.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy obcy statek stoi na polskim morzu terytorialnym lub przepływa przez to morze po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.

Rozdział 3**Wyłączna strefa ekonomiczna****Art. 14.**

Ustanawia się wyłączną strefę ekonomiczną Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15.

Wyłączna strefa ekonomiczna jest położona na zewnątrz morza terytorialnego i przylega do tego morza. Obejmuje ona wody, dno morza i znajdujące się pod nim wnętrza ziemi.

Art. 16.

1. Granice wyłącznej strefy ekonomicznej określają umowy międzynarodowe.
2. W razie braku umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić przebieg granicy wyłącznej strefy ekonomicznej.

Art. 17.

Rzeczypospolitej Polskiej przysługują w wyłącznej strefie ekonomicznej:

- 1) suwerenne prawa w celu rozpoznawania, zarządzania i eksploatacji zasobów naturalnych, zarówno żywych, jak i mineralnych, dna morza i wnętrza ziemi pod nim oraz pokrywających je wód, a także ochrona tych zasobów oraz suwerenne prawa w odniesieniu do innych gospodarczych przedsięwzięć w strefie;
- 2) władztwo w zakresie:
 - a) budowania i użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i innych urządzeń,
 - b) badań naukowych morza,
 - c) ochrony i zachowania środowiska morskiego;
- 3) inne uprawnienia przewidziane w prawie międzynarodowym.

Art. 18.

Obce państwa korzystają w wyłącznej strefie ekonomicznej z wolności żeglugi i przelotu, układania kabli podmorskich i rurociągów oraz innych, zgodnych z prawem międzynarodowym, sposobów korzystania z morza, wiążących się z tymi wolnościami, z zastrzeżeniem przepisów ustawy.

Art. 19.

W wyłącznej strefie ekonomicznej obowiązuje prawo polskie dotyczące ochrony środowiska.

Art. 20. (skreślony).⁵⁾

Art. 21. (skreślony).⁵⁾

Art. 22.

1. Rzeczpospolita Polska ma wyłączne prawo wznoszenia, udzielania zezwoleń na wznoszenie i wykorzystywanie w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznych wysp, a także wszelkiego rodzaju konstrukcji i urządzeń przeznaczonych do przeprowadzania badań naukowych, rozpoznawania lub eksploatacji zasobów.

⁵⁾ Przez art. 81 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 129, poz. 1441), która weszła w życie z dniem 13 lutego 2002 r.

2. Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, o których mowa w ust. 1, podlegają prawu polskiemu.

Rozdział 4

Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, podmorskie kable i rurociągi

Art. 23.

Zezwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń na polskim morzu terytorialnym i w wyłącznej strefie ekonomicznej wydaje *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ po zasięgnięciu opinii *Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa*⁶⁾, a na morskich wodach wewnętrznych zezwolenie takie wydaje dyrektor urzędu morskiego.

Art. 24.

Wokół sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń dyrektor właściwego urzędu morskiego może ustanowić strefy bezpieczeństwa, sięgające nie dalej niż 500 metrów od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte normy prawa międzynarodowego lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową.

Art. 25.⁷⁾

Informacje o budowie sztucznych wysp, ustawianiu konstrukcji i urządzeń, ustanowieniu wokół nich stref bezpieczeństwa, jak również całkowitej lub częściowej likwidacji sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń są podawane do publicznej wiadomości w urzędowych publikacjach Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej.

Art. 26.

Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym wymaga zezwolenia dyrektora właściwego urzędu morskiego.

Art. 27.

1. Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów w wyłącznej strefie ekonomicznej jest dozwolone, jeśli nie utrudnia wykonania praw Rzeczypospolitej Polskiej i pod warunkiem uzgodnienia lokalizacji oraz sposobów utrzymywania z *Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, który w tym zakresie wydaje decyzję po zasięgnięciu opinii *Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa*⁶⁾.
2. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ może cofnąć zgodę w razie niespełniania uzgodnionych warunków układania i utrzymywania kabli i rurociągów.

⁶⁾ Obecnie: ministra właściwego do spraw środowiska, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 23 i art. 28 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 5

Badania naukowe

Art. 28.⁸⁾

Badania naukowe na polskich morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym mogą być prowadzone przez obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także przez właściwe organizacje międzynarodowe, po uzyskaniu zgody *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, z zastrzeżeniem art. 32a.

Art. 29.

- 1.⁹⁾ Badania naukowe w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej mogą być prowadzone przez państwa, osoby i organizacje, o których mowa w art. 28, po uzyskaniu zezwolenia *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾. Wniosek o wydanie zezwolenia, zawierający informacje o zamierzonych badaniach i ich program, powinien być przedstawiony nie później niż na trzy miesiące przed przewidywaną datą rozpoczęcia badań.
2. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, po zasięgnięciu opinii *Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa*⁶⁾, odmawia wydania zezwolenia lub je cofa, jeżeli badania naukowe zagrażają zanieczyszczeniem środowiska. W tym samym trybie *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ może odmówić wydania zezwolenia na prowadzenie takich badań, jeżeli badania te:
 - 1) dotyczą bezpośrednio zasobów naturalnych strefy;
 - 2) wymagają drażenia dna, użycia środków wybuchowych lub wprowadzenia do środowiska morskiego substancji szkodliwych;
 - 3) wymagają budowy lub użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń.

Art. 30.

Obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także właściwe organizacje międzynarodowe przeprowadzające badania naukowe na polskich obszarach morskich są obowiązane do:

- 1) zapewnienia udziału polskich przedstawicieli w badaniach, włączając w to ich obecność na pokładach statków badawczych i innych urządzeń;
- 2) informowania *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, na jego wniosek, o wynikach badań;
- 3) umożliwienia *Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, na jego wniosek, dostępu do wszelkich danych i próbek uzyskanych w ramach badań;
- 4) niezwłocznego informowania *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ o każdej istotnej zmianie w programie badań;
- 5) niezwłocznego usunięcia urządzeń naukowo-badawczych i wyposażenia po zakończeniu badań, chyba że na ich pozostawienie uzyskano odrębne zezwolenie.

⁸⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 70, poz. 778), która weszła w życie z dniem 10 września 1999 r.

⁹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 31.¹⁰⁾

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, polskie osoby prawne i fizyczne mogą prowadzić badania naukowe na polskich obszarach morskich bez zezwolenia. Osoby te są obowiązane do informowania dyrektora właściwego urzędu morskiego o rejonie i sposobie prowadzenia badań na 14 dni przed ich rozpoczęciem oraz o zakończeniu badań.
2. Do połowów prowadzonych w ramach badań naukowych stosuje się przepisy o rybołówstwie morskim.

Art. 32.

*Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ wydaje decyzje o wstrzymaniu badań na polskich obszarach morskich, o których mowa w art. 28 i 29, lub o cofnięciu zezwolenia wydanego na podstawie art. 29, jeżeli badania są prowadzone niezgodnie z przepisami ustawy, przepisami szczególnymi, udzielonym zezwoleniem lub powodują ujemne skutki dla środowiska.

Art. 32a.¹¹⁾

1. Jeżeli badania, o których mowa w art. 28 i 29 ust. 1, dotyczą żywych zasobów morza, zezwolenie wydaje minister właściwy do spraw rolnictwa.
2. Przepisy art. 30 i 32 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 6**Eksploatacja zasobów mineralnych****Art. 33. (skreślony).**¹²⁾**Art. 34.**¹³⁾

Do poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania zasobów mineralnych w polskich obszarach morskich stosuje się odpowiednie przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa żeglugi i życia na morzu.

Rozdział 7**Turystyka i sporty wodne****Art. 35.**

Uprawianie na polskich obszarach morskich turystyki oraz sportów wodnych może się odbywać na warunkach i w sposób zgodny z przepisami prawa polskiego.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 44 pkt 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U. Nr 34, poz. 145), która weszła w życie z dniem 22 czerwca 1996 r.

¹¹⁾ Dodany przez art. 4 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

¹²⁾ Przez art. 137 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96), która weszła w życie z dniem 2 września 1994 r.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 137 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 12.

Rozdział 8

Pas nadbrzeżny

Art. 36.

1. Pasem nadbrzeżnym jest obszar lądowy przyległy do brzegu morskiego.
2. W skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:
 - 1) pas techniczny – stanowiący strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu; jest on obszarem przeznaczonym do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
 - 2) pas ochronny – obejmujący obszar, w którym działalność człowieka wywiera bezpośredni wpływ na stan pasa technicznego.
3. Pas nadbrzeżny przebiega wzdłuż wybrzeża morskiego.
- 4.¹⁴⁾ Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa minimalną i maksymalną szerokość pasa technicznego i ochronnego oraz sposób wyznaczania ich granic, kierując się uwarunkowaniami lokalnymi, rzeźbą terenu, formą jego zabudowy oraz uwzględniając oddziaływanie żywiołu morskiego na brzeg morski.
- 5.¹⁵⁾ Dyrektor właściwego urzędu morskiego, w drodze zarządzenia, określa:
 - 1) granice pasa technicznego, po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin, a na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej – po zasięgnięciu opinii tych jednostek oraz wyznacza granice pasa technicznego w terenie;
 - 2) granice pasa ochronnego w uzgodnieniu z właściwym wojewodą i właściwymi radami gmin, a na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej – po zasięgnięciu opinii tych jednostek oraz wyznacza granice pasa ochronnego.

Art. 37.

1. Pas techniczny może być wykorzystywany do innych celów niż wymieniony w art. 36 ust. 2 pkt 1 za zgodą właściwego organu administracji morskiej, który jednocześnie określa warunki takiego wykorzystania.
2. Zabrania się tworzenia obwodów łowieckich na obszarze pasa technicznego.
- 3.¹⁶⁾ Pozwolenia wodnoprawne, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzje o pozwoleniu na budowę oraz decyzje w sprawie zmian w zalesianiu, zadrzewianiu, tworzeniu obwodów łowieckich, a także projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks morski (Dz.U. Nr 138, poz. 1546), która weszła w życie z dniem 5 czerwca 2002 r.

¹⁵⁾ Dodany przez art. 5 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 14.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 73 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717), która weszła w życie z dniem 11 lipca 2003 r.

- 4.¹⁷⁾ Wszystkie plany i projekty związane z zagospodarowaniem morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego są zatwierdzane przez organy administracji morskiej w uzgodnieniu z właściwymi gminami nadmorskimi.

Rozdział 9¹⁸⁾

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej

Art. 37a.

1. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej, może przyjąć, w drodze rozporządzenia, plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, uwzględniając ustalenia, o których mowa w ust. 2.
2. Plan, o którym mowa w ust. 1, rozstrzyga o:
 - 1) przeznaczeniu obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej;
 - 2) zakazach lub ograniczeniach korzystania z obszarów, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody;
 - 3) rozmieszczeniu inwestycji celu publicznego;
 - 4) kierunkach rozwoju transportu i infrastruktury technicznej;
 - 5) obszarach i warunkach ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Art. 37b.

1. Projekt planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej sporządza dyrektor właściwego dla obszaru objętego planem urzędu morskiego.
2. Do projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko.
3. Koszty sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz opracowania prognozy oddziaływania na środowisko obciążają budżet państwa albo inwestora realizującego inwestycję, jeżeli ustalenia tego planu są bezpośrednią konsekwencją realizacji tej inwestycji.
4. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia, wymagany zakres planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, w części tekstowej i graficznej, uwzględniając w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, rodzaju opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

¹⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 73 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 16.

¹⁸⁾ Dodany przez art. 73 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 16.

Dział III

Administracja morska

Rozdział 1

Ustrój organów administracji morskiej

Art. 38.

Organami administracji morskiej są:

- 1) *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾;
- 2) dyrektorzy urzędów morskich – jako terenowe organy administracji morskiej.

Art. 39.

1. Dyrektor urzędu morskiego podlega *Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾.
2. Dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾. Zastępców dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ na wniosek dyrektora urzędu morskiego.
3. Dyrektor urzędu morskiego wykonuje swoje kompetencje przy pomocy urzędu morskiego.
4. W skład urzędów morskich wchodzi w szczególności: inspekcja morska, kapitanaty i bosmanaty portów.

Art. 40.

1. Urzędy morskie tworzy i znosi *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ w drodze rozporządzenia.
2. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ po zasięgnięciu opinii właściwych wojewodów, w drodze rozporządzenia, określa terytorialny zakres działania dyrektorów urzędów morskich i siedziby urzędów.
3. Organizację urzędu morskiego oraz szczegółowy zakres działania dyrektora urzędu morskiego określa statut nadany przez *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾.

Art. 41.

1. Pracownicy organów administracji morskiej określonych kategorii noszą w czasie pełnienia obowiązków służbowych umundurowanie.
2. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, w drodze rozporządzenia, określa kategorie pracowników obowiązanych do noszenia umundurowania, sposób jego przydziału oraz wzór tego umundurowania.

Rozdział 2

Kompetencje i terytorialny zakres działania

Art. 42.

1. Do organów administracji morskiej należą sprawy z zakresu administracji rządowej związane z korzystaniem z morza w zakresie unormowanym niniejszą ustawą i innymi ustawami.
2. W szczególności do organów administracji morskiej należą sprawy:
 - 1) bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
 - 2) korzystania z dróg morskich oraz portów i przystani morskich;
 - 3) (skreślony);¹⁹⁾
 - 4) bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego;
 - 5)²⁰⁾ ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem wskutek korzystania z morza oraz przez zatapianie odpadów i innych substancji w zakresie nieuregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego;
 - 6) ratowania życia, prowadzenia prac podwodnych i wydobywania mienia z morza;
 - 7) (skreślony);²¹⁾
 - 8) (skreślony);²²⁾
 - 9)²³⁾ nadzoru przeciwpożarowego w polskich obszarach morskich oraz morskich portach i przystaniach;
 - 10)²⁴⁾ uzgadnianie decyzji w sprawie wydawania pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń budowlanych na obszarze pasa technicznego, morskich portów i przystani, morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, jak również wszelkich innych decyzji dotyczących zagospodarowania tego pasa;
 - 10a)²⁵⁾ wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu w obszarze morza terytorialnego oraz w uzgodnieniu z wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta w obszarze morskich wód wewnętrznych;
 - 11) budowy, utrzymywania i ochrony umocnień brzegowych, wydm i zalesień ochronnych w pasie technicznym;
 - 12)²⁶⁾ wyznaczania dróg morskich, kotwiczowisk i badania warunków ich żeglowności;

¹⁹⁾ Przez art. 4 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

²⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 137 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 12.

²¹⁾ Przez art. 66 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz.U. Nr 122, poz. 1321), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.

²²⁾ Przez art. 3 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane, ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 111, poz. 726), która weszła w życie z dniem 24 grudnia 1997 r.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 73 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 16.

²⁵⁾ Dodany przez art. 73 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 16.

²⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 13)²⁶⁾ oznakowania nawigacyjnego dróg morskich i kotwiczowisk w portach i przystaniach morskich oraz na wybrzeżu;
 - 14)²⁷⁾ nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia w trybie przewidzianym w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
 - 15)²⁸⁾ wydawania oraz uzgadniania decyzji wynikających z przepisów ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków;
 - 16)²⁹⁾ sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.
3. Do organów administracji morskiej należy także wykonywanie zadań w dziedzinie współpracy międzynarodowej w zakresie spraw określonych w ust. 1 i 2.
 4. Wydawanie decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 10 i 11, następuje po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu terytorialnego.
 - 5.³⁰⁾ Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego.

Art. 42a.³¹⁾

1. Kapitan portu może, na wniosek wierzyciela, zatrzymać tymczasowo na czas nieprzekraczający 72 godzin, z wyłączeniem dni uznanych ustawowo za wolne od pracy:
 - 1) statek w celu zabezpieczenia roszczenia należnego od statku z tytułu opłat portowych, szkód wyrządzonych w urządzeniach portowych, dokach lub drogach żeglugowych oraz z tytułu zanieczyszczenia środowiska;
 - 2) wydobyty wrak i inne przedmioty, które utrudniały żeglugę, w celu zabezpieczenia roszczenia z tytułu ich usunięcia.
2. Tymczasowe zatrzymanie traci moc w razie złożenia odpowiedniego zabezpieczenia lub w razie dokonania zajęcia na podstawie właściwych przepisów.
3. Wierzyciel, o którym mowa w ust. 1, odpowiada za wszelkie szkody wynikłe wskutek nieuzasadnionego zatrzymania. Roszczenie z tego tytułu przedawnia się z upływem roku od dnia jego powstania.

Art. 43.

W sprawach należących do właściwości organów administracji morskiej, rozstrzyganych w trybie postępowania administracyjnego, decyzje w pierwszej instancji wydają dyrektorzy urzędów morskich, chyba że w myśl przepisu szczególnego organem właściwym w pierwszej instancji jest *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾.

Art. 44.

1. Organy administracji morskiej działają na polskich obszarach morskich, w portach i przystaniach morskich oraz w pasie technicznym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

²⁷⁾ Dodany przez art. 5 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 14.

²⁸⁾ Dodany przez art. 15 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz.U. Nr 166, poz. 1361), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

²⁹⁾ Dodany przez art. 73 pkt 3 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 16.

³⁰⁾ Dodany przez art. 137 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 12.

³¹⁾ Dodany przez art. 5 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 14.

2. Organy administracji morskiej są także właściwe do wykonywania określonych umowami międzynarodowymi i prawem polskim zadań na morzu pełnym.

Art. 45.

- 1.³²⁾ Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) granice portów morskich od strony morza i ich red, z wyłączeniem portów wojennych, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4,
 - 2) po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin – granice portów morskich od strony lądu – z uwzględnieniem współrzędnych geograficznych lub granicznych punktów geodezyjnych.
2. Dyrektorzy urzędów morskich, po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin oraz organów ochrony granicy państwowej, określają granice przystani morskich.
- 3.³³⁾ Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, określi, w drodze rozporządzenia, granice portów wojennych, z uwzględnieniem w szczególności wymogów obronności oraz wskazaniem dokładnych współrzędnych geograficznych tych portów.

Art. 46.³⁴⁾

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i formy współpracy urzędów morskich z Marynarką Wojenną i Strażą Graniczną w zakresie wymienionym w art. 42 oraz w zakresie hydrografii i kartografii morskiej.

Rozdział 3

Przepisy wydawane przez terenowe organy administracji morskiej

Art. 47.

1. Dyrektorzy urzędów morskich wydają przepisy prawne na podstawie upoważnień udzielonych im w ustawach.
2. Z zastrzeżeniem art. 48 przepisy, o których mowa w ust. 1, są wydawane w formie zarządzenia.
3. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.
4. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego wchodzi w życie po upływie czternastu dni od daty jego ogłoszenia, chyba że określa inny termin albo termin taki wynika z ustawy, na podstawie której zostało ono wydane.

Art. 48.

- 1.³⁵⁾ W zakresie nieunormowanym w przepisach, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia albo ochrony środowiska morskiego na morzu, w porcie, przystani

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 37 pkt 2 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 37 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 37 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

oraz w pasie technicznym – dyrektor urzędu morskiego może ustanawiać w zakresie określonym w art. 42 ust. 2 przepisy porządkowe zawierające zakazy lub nakazy określonego zachowania się.

2. Przepisy porządkowe, o których mowa w ust. 1, ustanawia się w formie zarządzenia porządkowego.
3. (skreślony).³⁶⁾
4. Zarządzenie porządkowe wchodzi w życie z dniem w nim określonym, nie wcześniej jednak niż z dniem jego ogłoszenia, w sposób określony w ust. 5 lub 6.
5. Zarządzenie porządkowe podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.
6. W razie konieczności natychmiastowego wprowadzenia w życie zarządzenia porządkowego, może ono być publikowane w drodze obwieszczeń w miejscach jego obowiązywania, drogą radiową lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w żegludze morskiej lub na danym terenie. Dzień takiego opublikowania zarządzenia porządkowego jest dniem jego ogłoszenia.
7. Zarządzenie porządkowe ogłoszone w sposób określony w ust. 6 podaje się następnie do wiadomości we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 48a.³⁷⁾

1. Nadzór nad wydawaniem przepisów przez terenowe organy administracji morskiej sprawuje *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾.
2. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾ uchyła przepisy wydawane przez dyrektorów urzędów morskich niezgodne z ustawami oraz aktami wydanymi w celu ich wykonania.

Rozdział 4 **Sprawowanie nadzoru**

Art. 49.³⁸⁾

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawują na obszarze swego działania dyrektorzy urzędów morskich.

Art. 50.

1. Inspekcja morska, wykonując w polskich obszarach morskich zadania, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1–6 i pkt 9, ma prawo:³⁹⁾
 - 1) kontrolowania, czy statki są uprawnione do działalności, jaką uprawiają, i czy posiadają przewidziane prawem zezwolenia;
 - 2)⁴⁰⁾ kontrolowania, czy żegluga lub inna działalność wykonywana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa polskiego i umowami międzynarodowymi;

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁶⁾ Przez art. 1 pkt 6 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

³⁹⁾ Zdanie wstępne ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

- 3) wykrywania zanieczyszczeń środowiska morskiego powodowanych działalnością na morzu i ich sprawców.
2. Wymienione w ust. 1 uprawnienia inspekcja morska realizuje we współdziałaniu ze Strażą Graniczną przy użyciu jej sił i środków.
3. W razie nieobecności inspektora inspekcji morskiej na pokładzie jednostki pływającej Straży Granicznej, Straż ta może samodzielnie realizować uprawnienia wymienione w ust. 1 w imieniu terenowego organu administracji morskiej.
4. Przekazanie Straży Granicznej środków, posiadanych przez urzędy morskie, do realizacji uprawnień określonych w ust. 1 nastąpi w drodze porozumienia *Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴¹⁾ oraz *Spraw Wewnętrznych*⁴¹⁾.
5. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, uprawnienia inspektora inspekcji morskiej, określone w art. 51 i w art. 52 ust. 1, przysługują odpowiednio dowódcom jednostek pływających Straży Granicznej.

Art. 51.

W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor inspekcji morskiej, zwany dalej „inspektorem”, jest uprawniony do:

- 1) kontroli dokumentów zezwalających na uprawianie rybołówstwa morskiego lub innej działalności na polskich obszarach morskich;
- 2) (skreślony);⁴²⁾
- 3) (skreślony);⁴²⁾
- 4) żądania wyjaśnień i wykonywania czynności niezbędnych do przeprowadzenia kontroli, a w przypadkach uzasadnionego podejrzenia naruszenia ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie, do:
 - a) zatrzymania dokumentów, o których mowa w pkt 1,
 - b) (skreślona),⁴³⁾
 - c)⁴⁴⁾ sprawdzenia pomieszczeń statku.

Art. 52.

1. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów ustawy, inspektor może skontrolować obcy statek znajdujący się w polskich obszarach morskich i zmusić go do zawinięcia do wskazanego portu, przy zastosowaniu wszelkich niezbędnych środków.
2. O zatrzymaniu i doprowadzeniu obcego statku do portu polskiego terenowy organ administracji morskiej zawiadamia niezwłocznie właściwy organ państwa bandery statku.
3. Kontrolę w zakresie ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem ze statków reguluje odrębna ustawa.

⁴¹⁾ Obecnie: ministra właściwego do spraw wewnętrznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁴²⁾ Przez art. 4 pkt 6 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

⁴³⁾ Przez art. 4 pkt 6 lit. b tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 6 lit. b tiret drugiej ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

Art. 53.

1. Kierownik statku znajdującego się na polskich obszarach morskich powinien, na sygnał nadany z jednostki pływającej Straży Granicznej, zatrzymać statek i umożliwić dokonanie czynności inspekcyjnych.
2. Inspektor uprawniony jest do przebywania na każdym statku prowadzącym jakąkolwiek działalność w polskich obszarach morskich.
3. W czasie przebywania inspektora na statku kierownik tego statku powinien umożliwić mu dokonanie kontroli przestrzegania obowiązujących przepisów i obserwacji prowadzonej działalności, a w szczególności:
 - 1) udzielić niezbędnych wyjaśnień;
 - 2) przedstawić do wglądu żądane dokumenty łącznie z dziennikiem pokładowym;
 - 3) umożliwić obejrzenie złowionych ryb i sprzętu połowowego, sprzętu używanego do badań oraz pobranych w trakcie badań próbek i dokonanych analiz;
 - 4) umożliwić dokonanie wpisów do dziennika pokładowego;
 - 5) umożliwić korzystanie ze środków łączności oraz zapewnić pomoc przy przekazywaniu i otrzymywaniu depeesz;
 - 6) udzielić wszelkiej innej pomocy niezbędnej do prawidłowego przeprowadzenia kontroli;
 - 7) zapewnić niezbędne zakwaterowanie i wyżywienie w czasie dłuższego pobytu na statku.

Art. 54.

W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor jest obowiązany do noszenia munduru i oznaki inspekcyjnej.

Dział IV**Kary pieniężne****Art. 55.**

1. Armatorowi, z którego statku podczas przebywania w polskich obszarach morskich dokonuje się, z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy i innych ustaw oraz przepisów wydanych na ich podstawie:
 - 1) eksploatacji zasobów mineralnych lub żywych zasobów morza,
 - 2) zanieczyszczania środowiska morskiego,
 - 3) badań naukowych morza i dna morskiego,
 - 4) budowy sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń,
 - 5) układania podmorskich kabli i rurociągów– wymierza się karę pieniężną o równowartości do 1 000 000 jednostek obliczeniowych, zwanych „Specjalnym Prawem Ciągnięcia (SDR)”, określanych przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy.
2. Tej samej karze podlega ten, kto narusza przepisy o eksploatacji sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń, podmorskich kabli i rurociągów.

- 2a.⁴⁵⁾ Przepisu ust. 1 pkt 1, w części dotyczącej eksploatacji żywych zasobów morza, nie stosuje się w przypadkach określonych w przepisach o rybołówstwie morskim.
- 3.⁴⁶⁾ Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w przypadkach określonych w przepisach o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki.

Art. 56.⁴⁷⁾

Kto:

- 1) zatrzymuje lub zakotwicza statek poza miejscem do tego przeznaczonym,
 - 2) prowadzi statek poza torami wodnymi lub nie utrzymuje kursu wskazanego przez właściwy organ,
 - 3) wprowadza statek do strefy zamkniętej dla żeglugi i rybołówstwa oraz pozostawia w tej strefie sprzęt rybacki,
 - 4) wyprowadza statek z portu wbrew otrzymanemu zakazowi,
 - 5) ładuje lub wyładowuje towar ze statku w miejscu do tego niewyznaczonym,
 - 6) nawiązuje łączność z wybrzeżem, powodując zagrożenie bezpieczeństwa żeglugi,
 - 7) opuszcza statek w miejscu niedozwolonym,
 - 8) przyjmuje lub wysadza ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych,
 - 9) wykracza przeciwko przepisom wydany na podstawie art. 47 i 48,
 - 10) nie stosuje się do nakazów określonych w art. 52 ust. 1,
 - 11) (skreślony),⁴⁸⁾
 - 12) uszkadza lub przesuwają znaki nawigacyjne albo użytkuje je niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 13) uruchamia urządzenia pogarszające skuteczność oznakowania nawigacyjnego,
 - 14)⁴⁹⁾ wykracza przeciwko przepisom o prowadzeniu i przechowywaniu na statku dokumentów,
 - 15)⁴⁹⁾ wykracza przeciwko przepisom o okazywaniu bądź podnoszeniu bandery,
 - 16)⁴⁹⁾ wykracza przeciwko obowiązkowi przedstawiania statku do pomiaru,
 - 17)⁴⁹⁾ wykracza przeciwko obowiązkowi zgłoszenia statku lub okoliczności podlegającej wpisowi do rejestru okrętowego albo do rejestracji w urzędzie morskim,
 - 18)⁴⁹⁾ wykracza przeciwko obowiązkowi umieszczania na statku oznaczenia nazwy i portu macierzystego
- podlega karze pieniężnej do wysokości nieprzekraczającej dwudziestokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej za rok poprzedzający, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

⁴⁵⁾ Dodany przez art. 44 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 10.

⁴⁶⁾ Dodany przez art. 40 pkt 1 ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz.U. Nr 47, poz. 243), która weszła w życie z dniem 10 sierpnia 1995 r.

⁴⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 1 pkt 10 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁸⁾ Przez art. 4 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

⁴⁹⁾ Dodany przez art. 5 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 14.

Art. 57.

1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 55 i 56, wymierza dyrektor urzędu morskiego w formie decyzji administracyjnej.
2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾.
3. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 58.

1. Nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.
2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

Art. 59.

1. W celu zabezpieczenia ściągальności kary pieniężnej dyrektor urzędu morskiego może żądać od sprawcy zabezpieczenia należności, a w razie odmowy występuje do organu egzekucyjnego o zajęcie statku lub innych przedmiotów, za pomocą których dokonano naruszenia przepisów.
2. Do czasu wydania postanowienia o zajęciu statku dyrektor urzędu morskiego zarządza zatrzymanie statku, nie dłużej jednak niż na 48 godzin.
3. Zabezpieczenie ściągальności kary pieniężnej polega na wpłaceniu określonej, przez organ prowadzący postępowanie, kwoty pieniężnej do jego depozytu lub złożeniu gwarancji bankowej przez bank albo zakład ubezpieczeń mający siedzibę w Polsce.
4. Kary ustalone na podstawie art. 55 i 56, nieuiszczone w wyznaczonym terminie, podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściągьnieniu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 60.⁵⁰⁾

Ściągьnięte kwoty z tytułu kar pieniężnych są przychodami środków specjalnych będących w dyspozycji *Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej*⁴⁾, z przeznaczeniem na ochronę środowiska morskiego.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 40 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 46, i ze zmianą wprowadzoną przez art. 4 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 8.

Dział V**Zmiany w przepisach obowiązujących**

Art. 61 – 65. (pominięte).⁵¹⁾

Dział VI**Przepisy przejściowe i końcowe**

Art. 66. (pominięty).⁵¹⁾

Art. 67.

1. Umowami, o których mowa w art. 16 ust. 1, są:

- 1) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o rozgraniczeniu morza terytorialnego (wód terytorialnych), strefy ekonomicznej, strefy rybołówstwa morskiego i szelfu kontynentalnego na Morzu Bałtyckim, podpisana w Moskwie dnia 17 lipca 1985 r. (Dz.U. z 1986 r. Nr 16, poz. 85);
- 2) umowa w sprawie rozgraniczenia szelfu kontynentalnego i stref rybołówczych między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Szwecji, sporządzona w Warszawie dnia 10 lutego 1989 r. (Dz.U. Nr 54, poz. 323);
- 3) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną w sprawie rozgraniczenia obszarów morskich w Zatoce Pomorskiej, podpisana w Berlinie dnia 22 maja 1989 r. (Dz.U. Nr 43, poz. 233).

2. Do czasu zawarcia umowy o rozgraniczeniu obszarów morskich między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii pozostaje w mocy art. 2 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1977 r. o polskiej strefie rybołówstwa morskiego (Dz.U. Nr 37, poz. 163), z tym że przez pojęcie polskiej strefy rybołówstwa morskiego rozumie się polską wyłączną strefę ekonomiczną.

Art. 68. (pominięty).⁵¹⁾

Art. 69.

Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 70.

Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o terenowych organach administracji morskiej (Dz.U. Nr 6, poz. 35, z 1961 r. Nr 6, poz. 42, z 1971 r. Nr 12, poz. 117 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192);
- 2) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o morzu terytorialnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 37, poz. 162);

⁵¹⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

- 3) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o szelfie kontynentalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 37, poz. 164 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Art. 71.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1991 r.